

STOWARZYSZENIE DOLINA MAŁEJ PANWI

46-040 Ozimek, ul. Brzeziny 16a, www.sdmp.eu biuro@sdmp.eu

Stowarzyszenie Dolina Małej Panwi

W 2000 roku niewielka grupa zainteresowanych zainicjowała cykliczne wykłady historyczne dla mieszkańców Ozimka. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w 2006 roku. Jest organizacją pożytku publicznego, działającą na terenie Gminy Ozimek. Intencją założycieli jest budowanie świadomości lokalnej społeczności, przez krzewienie wiedzy na temat zabytków i historii naszej „małej ojczyzny” oraz uświadamianie mieszkańcom, że stanowimy jedną wspólnotę, której nadrzędnym celem powinno być wspólne dobro i rozwój. Przez poznanie bogatej historii Stowarzyszenie pragnie integrować wszystkich mieszkańców gmin doliny Małej Panwi. W swych dążeniach Stowarzyszenie współpracuje z wszystkimi, którym zależy na rozwoju, niezależnie od pochodzenia, światopoglądu, preferencji politycznych, czy wyznania. Początkowo celem Stowarzyszenia było budowanie świadomości obywatelskiej mieszkańców, wykorzystując do tego celu między innymi wiedzę na temat lokalnej historii i przeszłości. W trakcie działalności cele te uległy poszerzeniu o problematykę ochrony i promocji zabytków, przede wszystkim unikatowego w skali światowej żelaznego, wiszącego mostu na rzece Mała Panew z roku 1827 oraz propagowanie wiedzy historycznej dotyczącej przemysłu nie tylko doliny Małej Panwi, ale także całego Śląska.

Stowarzyszenie Dolina Małej Panwi realizuje swoje zadania statutowe poprzez szeroką działalność edukacyjną. Systematycznie od początku działalności odbywają się comiesięczne wykłady na temat przeszłości i historii miasta i okolicy, a także całego Śląska. Działalność edukacyjna prowadzona jest także w szkołach i kierowana do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Członkowie Stowarzyszenia przygotowują wystawy i ekspozycje, przybliżające historię lokalną i związane z nią zabytki. Ważnym elementem działalności jest gromadzenie, ratowanie i renowacja zabytków. Od grudnia 2012 roku w ramach swojej działalności Stowarzyszenie prowadzi Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi. Członkowie i sympatycy uczestniczą w corocznych zawodach strzeleckich reaktywowanego w 2009 roku Bractwa Strzeleckiego, działającego na terenie Ozimka w latach 1834 – 1938. Inną formą działalności jest krzewienie turystyki i przybliżanie walorów przyrodniczych naszego regionu, przez organizację wycieczek rowerowych i spływów kajakowych. W czerwcu 2013 roku zorganizowano I Triathlon Turystyczny Doliną Małej Panwi. Od tego czasu impreza ta co roku gromadzi uczestników z całego kraju. Od 2015 roku, corocznie w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa organizowane jest w Ozimku „Święto Mostu i Żeliwa”, cieszące się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców i gości z całego kraju. Bardzo skutecznym sposobem promowania walorów historycznych regionu jest działalność edytorska. Stowarzyszenie wydało szereg publikacji książkowych,

m. in.: w roku 2009 ukazała się dwujęzyczna książka „Mosty z Pruskiej Królewskiej Huty Malapane w Ozimku”, w 2010 „W Dolinie Małej Panwi. Historia fryderycjańskiej osady hutniczej Ozimek/Malapane od 1754 do 1945 roku”, będąca pierwszym gruntownym opracowaniem historii huty i miasta, w 2012 „Historia, zabytki i ślady hutnictwa w dolinie Małej Panwi” będąca przewodnikiem po licznych na tym terenie w XVIII i XIX wieku zakładach hutniczych, w 2014 „Zagwiżdże. Historia Królewskiej Kluczborskiej Huty i kolonii Friedrichsthal”, w 2017 „Żeliwo Europejskie”, wydana w języku polskim, angielskim i niemieckim. Publikacje na łamach prasy i periodyków fachowych, w kraju i za granicą, pozwalają na szerokie promowanie naszego regionu. W swojej działalności Stowarzyszenie współpracuje z licznymi organizacjami i instytucjami, m. in.: Urzędem Gminy i Miasta Ozimek, Lokalną Grupą Działania „Kraina Dinozaurów”, Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Opolu, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Miejskim w Gliwicach, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, Stowarzyszeniem na Rzecz Ratowania Dziedzictwa Kulturowego „Metamorfozy” w Gliwicach oraz licznymi muzeami zagranicznymi, m. in.: Iron Bridge Museum w angielskim Coalbrookdale, Stadtmuseum w Berlinie, Reinisches Eisenkunstguss-Museum w Sayn, Oberschlesisches Landesmuseum w Ratingen, Schell Collection Museum w austriackim Graz. Stowarzyszenie było organizatorem kilku konferencji, m. in. prestiżowej V Międzynarodowej Konferencji Miłośników Żeliwa Artystycznego w 2017 roku.

Stowarzyszenie Dolina Małej Panwi

46-040 Ozimek, ul. Brzeziny 16 a

www.sdmp.eu e-mail: biuro@sdmp.eu

NIP 991 04 06 241, REGON 169145125

Organizacja pożytku publicznego

Konto bankowe: PKO BP Nr 44 1020 3668 0000 5702 0174 1149

Nagrody i wyróżnienia

2011 r. Złota odznaka „Za opiekę nad zabytkami” –wyróżnienie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla prezesa Stowarzyszenia;

„Zasłużony dla Gminy Ozimek”- tytuł nadany przez Radę Miejską dla prezesa Stowarzyszenia;

Wyróżnienie Burmistrza Ozimka – za pomoc w ratowaniu zabytkowego żelaznego mostu wiszącego na rzece Mała Panew;

„Medal Stowarzyszenia Mostowców Polskich” –za wkład w propagowanie historii mostów żelaznych w Polsce;

2014 r. „Biała Magnolia” -nagroda specjalna Powiatu Opolskiego dla prezesa Stowarzyszenia za promocję regionu i działalność społeczną;

2016 r. „Mosty Dialogu 2016” – nagroda dla Stowarzyszenia w kategorii „Organizacje pozarządowe”, nadana przez kapitułę konkursu organizowanego przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Konsula Generalnego Republiki Federalnej Niemiec i Marszałka Województwa Opolskiego pod patronatem Prezydentów RP i Niemiec;

Wyróżnienie Dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla SDMP i wiceprzewodniczącego, za zaangażowanie w organizację 24 Edycji Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce;

2017 r. „Opolska Marka 2016” –wyróżnienie Marszałka Województwa Opolskiego dla Stowarzyszenia w kategorii Promocja regionu, za organizację wydarzenia „Święto Mostu i Żeliwa”;

„Złote Spinki 2017” –wyróżnienie w konkursie „Nowej Trybuny Opolskiej” w kategorii „Samorządność”;

„Zabytek Poznany 2016” – I miejsce w kategorii „Aktywności plenerowe” dla Stowarzyszenia w ogólnopolskim konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków za projekt edukacyjny o dziedzictwie kulturowym „Święto Mostu i Żeliwa”, pod patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Narodowego Instytutu Dziedzictwa;

Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi

Od 2009 roku Stowarzyszenie organizowało wystawy poświęcone historii Huty Małapanew w Ozimku, na których prezentowano eksponaty ze zbiorów prywatnych członków oraz zabytki i dokumenty zgromadzone przez Stowarzyszenie. W lipcu 2012 roku Walne Zgromadzenie SDMP podjęło uchwałę o powołaniu Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi, a 28 grudnia tego samego roku Muzeum otrzymało aprobatę i rejestrację Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Muzeum mieściło się w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego żelaznego mostu wiszącego, w byłym budynku administracyjnym Huty. Ekspozycja stała prezentowała dzieje hutnictwa w dolinie Małej Panwi od średniowiecza do czasów nowożytnych. Zgromadzono na niej zachowane eksponaty obrazujące dorobek licznych na tym terenie w XVIII i XIX wieku zakładów hutniczych, przede wszystkim tradycje Królewskiej Huty Malapane, których kontynuatorem jest działająca do dziś Huta Małapanew w Ozimku. Obok licznych zabytków prezentowano doświadczenia w zakresie produkcji żelaznych mostów z końca XVIII i początku XIX wieku. W muzeum zgromadzono zabytkowe wyroby, ryciny przedstawiające dokumentację historyczną, ikonografię i zachowane dokumenty kartograficzne, dotyczące historii hut, a zachowane w zbiorach prywatnych lub będące w posiadaniu Stowarzyszenia. Ekspozycja pozwalała poznać ogólny obraz hutnictwa doliny Małej Panwi w tym okresie. Pozwalała przybliżyć turystom i lokalnej społeczności ten ważny, nie tylko dla Śląska fragment historii przemysłu hutniczego. Muzeum posiada szereg cennych i unikatowych w skali kraju eksponatów. Corocznie odwiedzane było przez kilka tysięcy zwiedzających. Obok Muzeum, organizowane od 3 lat w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa, „Święto Mostu i Żeliwa” stało się ważnym wydarzeniem w skali województwa i kraju. Obok zlokalizowanego w odległości 3 km „Jura Parku” w Krasiejowie, Muzeum było ważnym uzupełnieniem oferty turystycznej regionu. W marcu 2017 roku, ze względu na planowaną przez właściciela rozbiórkę obiektu, Muzeum utraciło siedzibę. Zbiory przeniesiono do pozyskanego magazynu. Po rozmowach z zarządem Huty Małapanew, Stowarzyszenie przejęło w formie darowizny teren bezpośrednio przylegający do zabytkowego mostu z budynkiem tzw. „nowej dyrekcji”, z zamiarem zorganizowania w nim nowej siedziby Muzeum. Zabytkowy żelazny most wiszący w Ozimku w roku 1827, decyzją Prezydenta RP, został wpisany na listę Pomników Dziedzictwa Narodowego.

Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi, 46-040 Ozimek, ul. Hutnicza 9
www.muzeumhutnictwa.eu

Nowy budynek

Pozyskany budynek, o numerze ewidencyjnym 91-419, posadowiony jest na działce o numerze 397/84 z mapy nr 7, obręb nr 0091 Ozimek, o powierzchni 0,2934 ha. Budynek na planie litery „U” posiada 3 kondygnacje i powierzchnię użytkową 2828,52 m kw. (Ozimek, ul. Hutnicza 9). Został wybudowany na początku lat 40-tych XX wieku jako obiekt dwukondygnacyjny, z przeznaczeniem na cele administracyjne. Pod koniec lat 70-tych został podwyższony o jedną kondygnację z obszerną salą konferencyjną i przez kilka lat pełnił funkcję siedziby dyrekcji Huty. Od końca lat 90-tych był nieużytkowany. Pod koniec pierwszej dekady obecnego wieku wyremontowano dach. Obecnie substancja budowlana jest w dobrym stanie. Kapitałnego remontu wymaga jednak stolarka okienna i drzwiowa, podłogi, instalacja elektryczna, wodno-kanalizacyjna i ogrzewanie. Budynek wymaga także nowych przyłączy zasilających w energię elektryczną i wodę oraz kanalizacji (nigdy jej nie posiadał), które należy doprowadzić od ul. Kolejowej. Budynek nie posiada także windy.

Najpilniejsze prace i plany

Dla kontynuowania działalności Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi konieczny jest kapitałny remont części obiektu i dostosowanie go do nowych potrzeb. W pierwszej kolejności wykonać należy ogrodzenie działki (obecnie obiekt nadal znajduje się na terenie Huty Małapanew), co umożliwi wydzielenie z terenu Huty i bezpośrednią komunikację z terenem wokół zabytkowego mostu wiszącego (ok. 150 mb parkanu, koszt ok. 62500,00 zł.). Kolejnym zadaniem jest wykonanie przyłączy (energia elektryczna, woda i kanalizacja) oraz prac projektowych, umożliwiających inwentaryzację budowlaną, adaptacji do planowanych funkcji obiektu. Projekt i remont obiektu powinien uwzględniać, poza przyszłymi funkcjami pomieszczeń, kapitałny remont instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej i ogrzewania, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę podłóg, budowę windy.

Plan wykorzystania powierzchni obiektu powinien uwzględniać poza potrzebami Stowarzyszenia i Muzeum Hutnictwa także inne potrzeby lokalne. Ogólna koncepcja przewiduje przeznaczenie na potrzeby Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi I kondygnacji budynku (ok. 400 m kw.). Przemawia za tym przede wszystkim łatwy dostęp dla zwiedzających. Na tym poziomie znalazły by się także pomieszczenia archiwum, biblioteki, pracownie konserwatorskie, magazyny i biuro Stowarzyszenia. II kondygnację planujemy przeznaczyć na pomieszczenia dla organizacji pozarządowych z terenu gminy Ozimek. Jest ich około 20 i żadne z nich nie posiada lokalu. Spotkania i działalność prowadzą w domach prywatnych, lokalach gastronomicznych i udostępnianych okazjonalnie przez różne podmioty w pomieszczeniach. Kilka z nich już zwróciło się do naszego Stowarzyszenia z prośbą o uwzględnienie ich potrzeb w planach zagospodarowania obiektu. III kondygnację można przeznaczyć na potrzeby Urzędu Gminy, Domu Kultury w Ozimku, ewentualnie na wynajem. Takie wykorzystanie budynku pozwoliło by na utworzenie Centrum Demokracji Lokalnej, który wydaje się bardzo potrzebne na terenie miasta i gminy Ozimek.

MUZEUM HUTNICTWA DOLINY MAŁEJ PANWI
46-040 Ozimek, ul. Hutnicza 9, www.muzeum-hutnictwa.eu

Wykłady historyczne Stowarzyszenia

Muzeum w dotychczasowej siedzibie

Święto Mostu i Żeliwa 2017

Nagrody i wyróżnienia

Publikacje i wydawnictwa

Planowana lokalizacja Muzeum

Uczestnicy Triatlonu Turystycznego Doliną Małej Panwi na mecie

Lokalizacja przejętego budynku w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego mostu wiszącego z 1827 roku

Przejęty budynek z przeznaczeniem na siedzibę Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi
i Centrum Demokracji Lokalnej